

DELVIDEK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 500.

Felolvasó szerkesztő:
KÖNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díj: havonta 15 korona

TESTVÉREM,

emlékszel-e, mivel vigasztaltuk magunkat a háborús, szomorú, fekete karácsonyestéken, mikor az áhitatot, a eszűndes, ártatlan, tiszta örömet megsavarta az ágyuk bögése, fegyverek ropogása, mikor fájt szemünknek a karácsonylák szelid gyertyafénye, égetett a szobák enyhe melege, torkunkon akadt a hóhéhr, puha karácsonyi kalács; hiszen a lelünk azoknál volt, akik a lövészárkok halállal terhes sötétjében győtrődtek, lástak, éheztek, nélkülöztek...

Reméltünk, birtunk az eljövendő békés karácsonyban, mikor a gyűlölet, szenvedés, nyomor mind csak fájt emlékezés, hathatós mementó lesz már, mikornem lesz antant és központiak. szövetségesek és ellenségek, —

hanem lesz igazi, testvéri népszövetség, egyetértés, fájdalmas sebek gyöngéd gyógyítás, áldásos, teremtő munka s mindentől, mindenben tiszta, megértő, megbozósító szeretet.

Ugy mondják, béke van már a nemzetek közt, megszünt a fegyverraj s kitombolta magát a hősi halál, de a mi szép reményeink hol maradnak, mikor, hol, miben lássuk csak a hirnökeiket is?

Testvérem, úgy mondják, béke van már a nemzetek között, de a mi karácsonyunk megint csak háborús, szomorú, fekete

Gróf Semssich a magyar helyzetről.

A bécsi Reichspost tudósítója beszélgetést folytatott gróf Semssich magyar külügyminiszterrel, aki Magyarország helyzetéről és a békeszerződésről a többi között ezeket mondotta:

— Magyarország reméli, hogy az antant figyelembeveszi jogos kívánságait, főképen azonban azt reméli, hogy az antant számot vet az ország nyomasztó gazdasági helyzetével.

Reméljük,

hogy ez az álláspont a békekonzferencián is érvényesülni fog. — Hogy az antantnak szándékában van-e a volt monarchia államainak gazdasági téren való egyesítése, arról semmiféle pontos értesülésünk nincs. Az egyesülés legfontosabb feltétele az lenne, hogy a szóban levő államok legelőbb is a politikai kérdésekben teremtsék meg egymás között a szükséges összeköttetést.

Formális blokádról nálunk nincs szó, a szabad közlekedést megakadályozó viszonyok folytán azonban mégis van blokád. Magyarország gazdaságilag annyira kimerült, hogy a ténylegesen — sajnos — még meg nem szüntetett gazdasági blokád nemcsak óriási anyagi károkat okoz nekünk, hanem egyuttal olyan állapotokat is teremt, amelyeknek sok ember és főképen sok apró gyermek esik áldozatul.

Hirek Németországról.

A Daily Telegraph állítólag megerősítést kapta annak a hírnök, hogy Hindenburg lép a német köztársaság élére, még pedig azzal a feltétellel, hogy az államforma kérdését népszavazással döntsék el. Ha a nép a monarchisztikus államformát választaná, a volt trónörökös hívják meg a trónra.

A Matin értesülése szerint a német exereszár és a trónörökös közti szakadás a legnagyobb mértékben kiélesedett, még pedig úgy a dinasztikus kérdés, mint II. Vilmosnak a szökése miatt. Adalbert porosz herceg ezidő szerint Amerungban időzik, hogy közvetítsen apa és fia közt, mert nézete szerint a Hohenzollern házra még fontos feladat vár, amely a ház tagjainak teljes egyetértését követeli meg.

Nyugatmagyarország sorsa.

A magyar kormány jegyzéket kapott az antanttól a nyugatmagyarországi kérdésben. A jegyzék úgy szól, hogy a magyar csapatoknak azonnal el kell hagyniok a nyugatmagyarországi 8 vármegyéből Ausztriának itélt sávját. A jegyzék vétele után pénteken este 7 órától szombat reggeli fél 7 óráig minisztertanács volt Budapesten. A tanácskozás eredményéről semmit sem közöltek a sajtóval.

A galíciaiak

eltávolítása.

Budapesten az alkalmatlan idegenek eltávolítására szervezett kormánybiztosság már megkezdte működését s a város tehermentesítésére a múlt hét végén megtörtént az első lépés. A jászvárosi pályaudvarról elindult 22 vagon körülbelül 600 galíciaival, akiket kényszerűen kötelezték arra, hogy elhagyják Budapest területét. A vonat menetrendje szerint Kassára vitték őket.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Nagy karácsonyi vásár uri és női divatcikkekben
Lehner Testvérek és Lehner Aladár
Kossuth-utcai Szent István-téri üzletében.

A munka szerint.

„És adni fogok mindegyiketeknek az ő munkájasszerint“ — írja Szent János evangélista. Van mindenkinek öröme is, bánata is elég, van hűtőköznapi és ünnepe, de senkinek sem egyformák a napjai. Mindenki a maga lelkiismerete szerint szomorkodik és vigad. Ma is karácsonya van mindegyikünknek, de ez nem egyforma örömtűnnap mindegyikünknek: Kiki a maga végzett munkájának a tudata szerint vigad az Istenembernek az ő lelkében való megszületésén.

Aki dolgozott lelki életének kiépítéséért, a maga jövő boldogságának megalapításáért, hogy az isteni parancs szerint él, dolgozott és tudatosan előmozdította mások testi-lelki jólétét, segítette a testi-lelki szegényeket: annak a Jézuska az ő munkája szerint boldog karácsonyi ünnepeket ad. De aki nem gondolt sohasem Őrá, aki a földgöngyöihez ragasszkodva nem iparkodott soha a maga lelkének használatára és másokkal jól teni, annak a karácsony Jézusnak kegyelmekkel teli ünnepe napja, nemcsak, hogy nem lesz ünnepe, hanem még a hétköznapi napoknál is rosszabb nap: a lelkiismeretfurdalás napja. Látja, hogy a sok szegény gyermek kénytelen az ő uszori miatt rongyos cipőben, ruhában meenni karácsony napján templomba; látja, éri, elgondolja, hogy nincs ezeknek a porontyoknak ottthon meleg szobájuk, mert ő nem hajlandó nekik oltón adni a fát; látja becsent arcukat, mert ő nem adott nekik megfelelő áron tejet, vagy ha adott, azt vízzel pancsolta. Nem engedheti a Jézuska, hogy ezeknek is boldog legyen a karácsonyuk, — mert ő csak a „jóakaratu embereknek“ hoz békét a lelkükre. De hol vannak mána a jóakaratu emberek? Elvadultak az erkölcsök, mindenki csak a profitot, az anyagi hasznot, anyagi jólétet keresi, de csak a maga részére, embertársai bérének a lenyúzása árán is.

Amde nemcsak az anyagiak körül fordul meg minden. Nemcsak azok garázdálkodnak ma, akik a testi szükség kielégítésének az eszközeit tartják kezükben, hanem az ugynevezett művelt társadalom képe is erősen megváltozott. Ma mindenki önző, csak a maga kétes dicsőségén buzdólkodik. Ezekről írja taláiban egy bölcs szerzetes,

Abraham a Santa Olara: „Az Isten nem azt kérdezi a hit-tudóstól, vajjon némely más hittudósok könyveinek a cikkelyeit kívülről tudja-e, hanem hogy az igaz katolikus hitnek a cikkelyei szerint rendezte-e be életét. Az Isten nem azt kérdezi a bölcselőtől, tudja-e a tizenkét égi jelenek az állását és hatását, hanem, hogy követi-e a tizenkét apostolnak a tanítását. Az Isten nem azt kérdezi, a jogásztól, hogy Bartholust, hanem, hogy Szt. Bartolo tanúsát követi-e; nem azt, hogy Baldusnak, hanem hogy Szt. Sebaldusnak a tanai szerint igazodott-e. Az Isten nem azt kérdezi az orvostól, hogy sok beteget gyógyított-e, hanem, hogy ő beteg volt-e, azaz Őrre szenvedett-e valamit.

Az Isten nem azt kérdezi a szónoktól, hogy megtanulta-e „pompásan“ szónokolni, hanem hogy helyesen, igazságosan beszélt-e mindenkiről és nem sértette-e senkinek a becsületét. Az Isten nem azt kérdezi a költőtől, hogy verselábái nem hibásak-e, hanem az „ő“ lábái helyes utakon járnak-e. Az Isten tehát nem az „ismeret“, hanem a lelkiismeret szerint ítél és Isten előtt hasznosabb egy marék jószelakedet, mint egy láda tudomány.“

De kérdezzük, hol vannak ma azok az emberek, akik a jószelakedetre gondolnak a tudomány, a földi hírség, helyett?”

Bizony, kevés ember mondhatja, hogy „boldog“ a karácsonya, mert a boldogság csak a földön megalégedettség tészele fölé. Hol vannak most megalégedett emberek? Pedig az a legérdekesebb, hogy a megalégedettség, a boldogságot kiki maga teremtheti meg magának. Nem függ a boldogság semmitől külső körülménytől sem. Vesszen a sors valakit Grönland örökösi házára, vagy a sivatag forró homokjára, legyen egészséges, vagy beteg, gazdag vagy szegény: egyformán lehet boldog, ha akar; egyformán lehet mindenkinél boldog karácsonya, ha akarja. Csak éppen ez a baj: hogy nem akarja az emberiség legnagyobb része a lelkiismereti megnyugvást, pedig tudják, hogy ez az igazi boldogság. Az igazi pénz-, vagyonhajhászás, az egy nap alatt való meggazdagodás vágya elfojtja a józan éss minden oros gondolatát. Aki békét nem akarta, csak annak nincs igazi boldog karácsonya; de aki akarta, készült rá, annak a szívébe beleszállt Jézus béréje.

K.—

Wilson újra elnök akar lenni.

Washingtonból jelentik, hogy Wilson jelenlegi elnök harmadszor is föllép az Egyesült-Államok elnökjelöltjéül.

Belgium területi épsége.

Francia- és Angolország együttesen elhatározták, hogy öt évre garantálják Belgium területi épséget.

Az angolok is internálnak.

Az angol kormány elhatározta, hogy az ir mozgalom főbb embereit mind internálja. Dublinban az angol katonák össze is szedték már az internálásra ítélteket, bebörtönözték őket, majd pedig egy hadihajóra vitték és azon egy angolországi kikötőbe, szállították. További intézkedésig itt maradnak internálva.

Bécs két hónapra kap szemet.

Bécs városának francia közvetítéssel sikerült a cseh köztársasággal szerződést kötnie. A szerződés két hónapra biztosítja a szobai- és konyhatüzelés szükségletét.

Bővítik a Skoda-gyárat.

A Skoda-gyárat, ahol a híres 30 és fél centiméteres ágyúkat is gyártották, jelentékeny mértékben kibővítették. A gyár nagy megrendeléseket kapott a cseh köztársaságtól.

Gerard elnökjelölt.

Gerard, az Egyesült-Államok volt berlini nagykövete — mint Amerikából jelentik — agitációs útra indul, mert megakarja magát választatni az Egyesült-Államok elnökévé. Gerard mint független jelölt lép föl és azt hiszik, hogy számíthat a demokraták támogatására.

Karácsony este...

Gondol-e a jó módok örvendő ember nélkülöz embertársaira akkor amidőn barátságos meleg szobában családjá és meghitt barátai körében tölti a szent estét? Ezzel be jut-e egynek is a boldognak nevezett, irigylet halandák közül hogy amíg ők dicskalkodnak a jóban, családtagjaikat pompás ajándékkal örvendeztetik meg, ugyanakkor számos család fázik és éheznek? A karácsonyi örömtűnnap ez a szegény emberek nem részesülnek, hiszen még betető falatra sem felik nekik, mártól holnapra élnék. Karácsonyfáról és a szép ajándékról csak álmodni szabad (?) s ha a keletlen hideg elfűzi szemekről az álmot, visszatér a rideg való, a díszes karácsonyfa helyett az ablaküvegen képződött jégvirágokban gyönyörködhetnek...

A nyomorgó családok fájdalma még rettentesebb, mint éhez és didergő gyermekeiké; akik csak a játékszerek és édeségek után sírnak, de nincs, aki meghallgatná panaszukat, száraz kenyérrel nincs egyéb a háznál. Sokan nem nézik hozzájárulóik szenvedését, kiosonak az utcára és ostálannul kereszttől sulbarangolják a városot, keresik az örömet, a boldogságot.

Ha fonyos kizakatok elé kerülnek, nem győznek betelni a bámulattal, hosszú ideig szemlélik az „ezer jót“, melyet megtagadott tőlük a sors, könnyezve vándorognak tovább, dacolnak az éhséggel hideggel, nem fordulnak a saját szenvedéseikkel, csak nélkülözöz hozzájárulóikra gondolnak. A nyomor képa a legrettentesebb. Nem hinnénk, hogy akada valaki az érző szívű emberek közül, akik öszinte könyörületre ne indiana a sok szerencsétlen ember sorsa. Nem kell messze menni nézzünk szét a külvárosokban, ahol bűzködt, panészes odukbau vonják meg magukat a sors üldözöttjei, ott élik vigasztalanul szenvedésteljes életüket várva várják a „megváltó halált“. Sokan kétségbeesésükben önkézzükkel vetnek véget életüknek s így szabadulnak meg a földi szenvedéstől. A jó módban élő embereknek örömet szerez a karácsony (?), az élet hajótöröttjeinek fájdalma ilyenkor ezerszeresen nagyobb, mint egyébként. As a tudat, bántja őket, hogy amíg mások örömben, bőséggben élnék, ők még a legszebb és legnagyobb ünnepen sem szabadulhatnak meg a nyomor jármától.

Keressétek fel boldog embereket... a nyomor tanyáit! Nyissátok meg érzényeiteket és osztozatok az örömtűnben szenvedő embertársaitokkal, örömetek, boldogságotok csak akkor lesz teljes, ha jótéteményeitekkel örömet szereztek a nélkülözöknek.

LIFA-MOZI.

Hétfő - kedd - csütörtök

A szesson kimagasló színjéttéka

Sátán lánc.

Attraktív történet 5 felvonásban.
Főszereplő MELLY LENGARD
ki 7 szerepet felemmentis mávél
színtel alakít.

Az adóelőlegmegállapító-bizottság működése.

(Szájki tud.) — dec. 17.

A fantasztikus hírek, amelyek az adóelőlegmegállapító-bizottságot megelőzték, sok becsületet adtak nekik. A „Délvidék” előző adotti híre arról az irányelvekről, amelyek a Szabadság nézőpontjából megválasztott munkáját.

Az adóelőlegkivétel bizottság 1. hó 29 én reggel 8 órakor kezdte meg munkáját. Szabadság 16: ilyen bizottság lesz, az egyik a költségvetési bizottság természetén, a másik az adóhivatal 65 számú osztályában folytatja tárgyalásait. A tárgyalásokra a kormány két delegátust küldött ki, akik a bizottságok előforduló kérdések és mintakérdések teljes jogkörök van arra is, hogy a bizottság javaslataival szemben esetleg magasabb szint állapítsanak meg.

A bizottságokhoz, amelyek 44 tagból állnak, az adóelőleg egy-egy jegyzőt is be fog rendelni. — Az adóelőleg a három utolsó esztendő végén és jövődelemtől kezdve alapján lesz kivétel. Az erre vonatkozó javaslatok már kézen vannak a szokat a bizottságok felülvizsgálják.

As adóelőlegnek roppant sokféle formája az, hogy a tárgyalások nem közvetlen a felekkel történnek, de az órási munka így sokkal egyszerűbben lesz keresztelhető. A bizottság határozatát irásban közlik a felekkel, amely ellen nyolc napon belül és bíróságon kívül felbontani lehet. — A felbontásnak két fóruma van. — Elsőfokban a szombati pénzügyi delegáció, másodfokban pedig a pénzügyminiszter.

Értelmezésük szerint az adókat méltányos alapon vetik ki. Az államháztartásra neheztelő órási kiadások terhére sürgetés az adóelőleg ügyét, amely itt sokkal enyhébben fog lefolyni, mint a hírhedt bajai adóelőlegkivétel.

Scherman szenátor indítványa.

As amerikai szenátor egyik ülésén történt a békeszerződésről folytatott vita első napjaiban a következő érdekes és jellemző epizód:

A vita folyamán Scherman szenátor indítványozta, hogy a békeszerződés bevezetésébe illeszkedjen a következő szavak: „A Mindenható Isten kegye és az emberiség jól megfontolt hozzájárulása fogja kísérni utján ezt a dokumentumot.”

As indítvány elhangzása után többen szólaltak fel. As érdekesebb felmondások a következők voltak:

Thomas (Colorado): „Soha sem voltam annak barátja, hogy az emberek minden bűnéért és gonoszságáért a jó Istenre bízunk a felelősséggel.”

Borah (Idaho): „As, aki erre a dokumentumra az ég áldását kéri, szentségörömet követ el.”

As indítványt végre is 57 szóval 27 szó ellen lezárták és így a szerződésbe nem került bele az Isten neve.

Az osztrákok készülődnek Nyugat-Magyarországra.

A magyar lapok Nyugat-Magyarország Ausztria által való megszállását merész hazárdnak tekintik és feryegedő hangon írják.

Abtől az alkalmától, hogy Clemenceau legutolsó jegyzéke megérkezett a békekonzferencia azon határozatát, amellyel a nyugat-magyarországi vármegyék Német Ausztriának ítélték oda, „As Est” hírei munkatársa meginterjúvalta Neunteuffel nemzetgyűlési képviselőt, aki az osztrák belügyi hivatal egyik fontos tényszerje.

A képviselő a következő dolgokat beszélte el:

— A belügyi államtitkári hivatal kebelében Nyugat-Magyarország számára új közigazgatási hivatalt állítottak fel, amelyben képviselője van valamennyi osztrák szaktisztviselő és minden osztrák politikai párt.

A nyugat-magyarországi közigazgatási hivatal berendezkedése és szervezése már majdnem teljesen kész, minden előkészület megtörtént, hogy az osztrák kormány átvegye az addigi Nyugat-Magyarország közigazgatását. As a felfüggesztés és törvényes érvényesítés, hogy a magyar törvények érvényességét fenn kell tartani és fokozatosan kell azokat átalakítani az osztrák törvények értelmében. A közigazgatási tisztviselőket, valamint a többi tisztviselőket megválasztják.

As osztrák kormány az az álláspontja, hogy keletre kell minden fegyveres beavatkozást, ha a magyarok kellő időben kiűrik a nyugat-magyarországi megyéket. Bizunk benne, hogy az antant utasítását fog nekünk adni arra, hogy mikor vonuljunk be Nyugat-Magyarországra és egyidejűleg parancsot fog küldeni Magyarországnak, hogy őrtise kiast a területet, míg az osztrák csapatok megfelelő karhatalmi csapatokkal megvárják az új osztrákra és az átvetélés zavartalanul lehet végbe.

Igy látja a dolgokat Neunteuffel képviselő előre. Ezzel szemben Nyugat-Magyarország régebbi legutóbbi Osztrák előtt tett tanúbizonyságot arról, hogy nem akarunk Ausztriához csatlakozni.

A tisztviselők fizetési pótléka.

Belügyről jelentik: A kormány végre adta a tisztviselők drágasági pótlékáról szóló rendelkezést. Eszerint az új jugoszláv területen a következő százalékokban emelkedik a drágasági pótlék: a XI fizetési osztályba tartozók eddigi rendszer hátrételezőknek és pótlékaiknak 120 százalékát, a X.

fizetési osztályban 110, a IX-ben 100, a VIII-ben 90, a VII-ben 80, a VI-ben 70, az V-ben 60, a IV-ben 50 és a III-ben 40 százalékos pótlékot kapnak, míg az eddigi rendszer fizetéseik és pótlékaik összege után számítsa. A rendelet szonnal érvénybe lép.

Az ellátatlanok élelmezése.

Megértük a kormányt a az ellátatlanok élelmezése még mindig csak probléma, amely megoldásra vár. Még néhány nappal eselőtt is arról érteadtünk illetékes helyen, hogy az ellátatlanokat még karácsony előtt ellátják megfelelő tisztviselőkkel. As a tervazonban a kutba esett. A gondok, — akiknek kötelességük lett volna kizárólagosan 10%, át beosztástani, — még mindig mélyregezen hallgatnak; úgy látszik, nem vették hivatalosan tudomásul a hatóság felkészülését. Pedig hát éppen nem megvetendő az az ár, amelyet az élelmezési bizottság megállapított. Háromszáz korona egy méter-méretű kuszért elegendő. — A tervment könnyűszerrel beállíthatják a malomokba, ahol elismervényt kapnak a gabonáról, melynek felmérése ellenében fizeti ki a házipénztár az érte járó összeget. A malomok megőrlik a busát, azután pedig átutalják a hatást a kereskedőkhöz, akik kifizetik az ellátatlanokhoz.

Az ellátatlanok élelmezése még mindig csak probléma, amely megoldásra vár. Még néhány nappal eselőtt is arról érteadtünk illetékes helyen, hogy az ellátatlanokat még karácsony előtt ellátják megfelelő tisztviselőkkel. As a tervazonban a kutba esett. A gondok, — akiknek kötelességük lett volna kizárólagosan 10%, át beosztástani, — még mindig mélyregezen hallgatnak; úgy látszik, nem vették hivatalosan tudomásul a hatóság felkészülését. Pedig hát éppen nem megvetendő az az ár, amelyet az élelmezési bizottság megállapított. Háromszáz korona egy méter-méretű kuszért elegendő. — A tervment könnyűszerrel beállíthatják a malomokba, ahol elismervényt kapnak a gabonáról, melynek felmérése ellenében fizeti ki a házipénztár az érte járó összeget. A malomok megőrlik a busát, azután pedig átutalják a hatást a kereskedőkhöz, akik kifizetik az ellátatlanokhoz.

A rokkantak karácsonyi ajándéka.

Lapunk tegnapi számában megemlékestünk arról, hogy a város a hadirokkantakat karácsonyi ajándékban részesíti. A tervés megbista a katonagyorsítvány vezetőjét, hogy halsdékterezul utaltassa ki a város által adományozott tisztviselőséget a hadirokkantoknak.

nyit kapnak családjuknak is. Mielőtt a kiosztást megkezdtek volna, kifizűnt, hogy a város nem rendelkezik annyi tisztviselőséggel, hogy az összes rokkantakat elláthassák belőle. Így tehát csak az 50 százalékon felüliek és a hadiövegyek a árték részesültek a készletből.

A határozat szerint minden egyes rokkant, rokkantsági fokozatú való tekintet nélkül 4 kg. nulláslistát kap ajándékkul és ugyancsak eny-

A kiosztást tegnap fejezték be. Összesen 10,000 kg. nulláslistát adtak ki a veteránoknak.

A Magyarországgal való levelezés.

Megírjuk már, hogy Jugoszlávia területéről megindult a Magyarországgal való postai forgalom. — Mindjárt a hír vételekor úgy írték nekünk, hogy a levelekre 20 filléres bélyeg kell ragasztani, de az anyira hihetetlennek látszott előtűnk, hogy előbb terjedescenek tartottuk illetékes tényszerje for- dultni pontos információért.

Itt is megértettük ezt a hírt, hová a belvárosi forgalomban 50 filléres bélyeg kell egy levélre.

A Magyarországgal való levelezéséről eszerint a következő áram- bész érvényes:

- 1) Levelek 20 gramm súlyig 20 fillér, esentul minden 20 gramm vagy ennek része után még 5 fillér bélyeg ragasztandó.
- 2) A levelezőlap bélyegdíja 10 fillér.
- 3) Mindenféle nyomtatványra 50 grammig 3 fillér és még 2 fillér részlet, 50 gramm súly után pedig 5 fillér részlet.
- 4) Üzleti papírok szállítási díja 50 grammonként 5 fillér, de legkevesebb 30 fillér.
- 5) Áramutak minden 50 gramja után 5 fillér jár. Eseknel a legkisebb bélyegilleték 15 fillér.

A kártyaszennvedély járványa.

Korunk egyik legrombolóbb betegsége: a kártyaszennvedély. A rendőri riporttól kezdve egészen a társadalmi drámáig minden talán iródsámi műfaj, amelyben nem szerepelne a kártyaszennvedély ábr.

Kisebb és nagyobb társadalmi bajok, emberi sorsoknak tragikus összeomlása, esőrdés családi drámák, szomorú öngyilkosság, mind-megannyi ijesztő rombolás, amit a kártya idéz elő. A szennvedély hatálmába került emberek rem ret- tennek vissza természetfele félelmetes példától, hanem vakon és ostobán rohannak vesztésbe. Sajnos, a kártyaszennvedélyről ma nagyon aktuális Szabadság is beszél. Itt ugyanis most olyan módon pusztít a kártyaszennvedély járványa, hogy a legkomolyabban kell tiltakozni ellene. Különösen a hatóságon van a feladat, hogy legalább a hasárd- játékokat kiltse. A kávéházak, dugott vendéglők nap nap után telve vannak kártyásokkal. Sokan vannak ugyan, akik tisztán szórakozás céljából kártyáznak; az ilyen játékosok ellen nem lehet kifogás, de a szórakozást keresők mellett roppant elszaporodtak a hasárdjátékosok is. Egész híre-had, kétes egátszenelők többnyire, kikről gyakran senki sem tudja, hogy voltaképpen kiscadák, micsodák. A hamiskártyások egész tömege leszelkedik az áldozatra és a szennvedély anyira elhatalmasodott, hogy naponta újabb és újabb áldozatok mennek lepre.

A kávéházak, vendéglők, szállodák, sőt sok magánháza a meleg- ágyai a kártyaszennvedélynek. Különösen a kisebb kávéházakat és szállodákat kellene szigorúan ellenőrizni, mert a legtöbb hamiskártyás ezeken a helyeken üti fel tanyáját.

Szelid karácsonyi ének.

Uram! Akartad, hogy e napon
Szent, vidám legyen mindenki,
Bánat és gondok messze legyenek,
Fájdalmas könnyet ne hullason senki.

Uram! És én, a te leghivebb szolgád,
E napon békés megnyugvást kerestem.
Uram! Hát hogy történhetett,
Hogy a szent napon is esak könnyeztem?

—kes

Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the middle column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the middle column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

— A
velő K
tel 8 és
dettel a
negyobb
dör, mely
ról Tóth
műve: .
pek miú
seiben v
tők Bu
és a M

LIP
Pén
Kar
Gunnar
AF
vidán
A szer
Vas
Évstáró
FE
Marcel
dalmas
váltos
pár'si V

Borzalmas vallomások.

Hogyan gyilkoltak meg Ferry Oszkár csendőraltábornagyot?

Talán a legszörnyűbb tragédia, a legrettegesebb és legkegyetlenebb a Lenin fiúk bűnlajstromában, amikor Budapesten a Mozdony utcai terrorpala a pincéjében a sötét kizókamrában elvelemedett haramiák meggyilkolták Ferry Oszkár csendőraltábornagyot, a csendőrség felügyelőjét, Miksa János és Borhy Sándor csendőralezredeseket. A diktatura bukása után derült ki, hogy eltűnésük mögött a legszörnyűbb gátlást rejti a hódok. Ma már a háromszoros kivégzés minden részletét megvilágította a nyomozás, ma már hiteles akták, vallomások, a hódok riasztó beismerése bizonyítják, hogy a Mozdony utcai pincében a három csendőrfőtiszt, szörnyű halállal kiszenvetett.

... Julius tizenkilencedikén este Ferry Oszkár csendőraltábornagy Fő utcán 28. számú lakása előtt automobil állt meg. Ott Lenin-fiú csempetett be az altábornagy lakására. Ott börtökös hódok, akiknek parancsuk volt rá, hogy Ferry Oszkár a Mozdony utcai épületbe vigyék. Este tíz óra tájban történt ez. A házbizalmi férfiak felszólították a börtökös embereket, hogy igazolják, miért és milyen parancs alapján helyezték el Ferry Oszkár, de kezeikkel fenyegették meg. Mégis, amikor az altábornagyot levitték a gépkocsiból, a házbizalmi utának ment, hogy lássa, merre távoznak el. Egy vörös őrszót haladt éppen arra. A házbizalmi elmondta a veretőknek, hogy gyanúsította a dolog, szólták igazolására a gépkocsi embereit. És meg is történt. A Lenin-fiúk igazolták, hogy a Mozdony utcai laktanyából jöttek a parancsuk van Ferry Oszkár elfogatására.

A Fő utcából a Főny-utcába vitték az altábornagyot. Itt Meckinát fogták el, majd szűz Borhyt és a három csendőrtiszttel visszatértek a Mozdony-utca.

Sokféle irányban ágazott szét a nyomozás. Róna Ernő detektív-felügyelő csoportja a kutatás során megállapította, hogy a három csendőrfőtiszt elfogatását a Vörös Őrség Országos Főparancsnokának politikai biztosa, Chlepkó sürgette különösen és ő volt, aki Julius tizenkilencedikén este telefon felhívta a Mozdony utcai terrorlaktanyát a parancsot adott Csernynek az elfogatására.

— Ezt a három gazembert — mondotta Chlepkó — el kell küldeni, fontos érdek, hogy elbánjatok velük.

Cserny, amikor vallatása során a Ferry ügyét is lebeszélte, elmondta, hogy ő maga kérte Chlepkót, hogy ne végezesse ki a csendőrtiszteket.

— Tudtam én már akkor, hogy veszre van a diktatura, nem akartam már ártani senkinek...

Chlepkó, azonban, amikor Cserny a telefonnál akadékoskodott, a saját automobilját küldte a Mozdony-utca és este tíz óra körül ez a gépkocsi vitték Ferry Oszkár és a két csendőralezredes a Lenin-utca.

— Én — vallotta Cserny — vigyáztam a dologra. Elhatároztam, hogy részen leszek a vallatást nem vizsgálom a végletekig. Még is mond-

tam, helyettesemet, Papp Sándornak, hogy szóljon nekem, ha a foglya közül baj tapasztal... De aztán Papp Sándor, amikor már a kivégzés megkezdődött, mondta hogy ő szólni akart, de nem tudott engem felébreszteni, oly mélyen aludtam...

Megállapította a nyomozás, hogy tizenkilencedikén éjszaka még nem végezték a hódok áldozataikkal. Julius huszonötödikén reggel jelentkeztek a kivégzésekben résztvevő hódok Cserny előtt, akiknek követték a jelentésük:

— A három csendőrt hűdgre tettük. Bedobtuk őket a Dunába...

A nyomozás megállapította azt is, kik voltak a hódok, aki Ferry Oszkár és a két lezredes kivégzték: Bonyháti Béla, Radányi, B. telos, Kakas Ferenc és Ladányi Koroné terroisták. A kutatás első napjaiban csak Kakas Ferenc, egy huszonnégy éves, keleti kőzre egy budai közelművelésű a gyilkosságban nem vett részt, azonban segédkezett társait, ami az az éjszaka terrorautóra tették a három hód testét a kizókamrába. Mivel a hódok vázonszákokba tették a hullákat, amelyek akkor még vérezték...

A nyomozás napokig nem tudta kideríteni mi lehetett köze a két meggyilkos, Ferry Oszkár és a két lezredes a rühelátlának? A véletlen magyarra ezt megvára laul Nagy Károly detektív-felügyelő elkerült egy irasomó, amelyet a gődölői fűhadiszálláson felejtettek, amikor a diktatura összeomlott. Az iratok között pedig fölbukott egy géppel írott átirat, amely a háromszoros gyilkosságnak későbbi elkövetőit közelebb hozta. Így banzik ez áruó irás:

Vörös Őrség Országos Főparancsnok-sága 176. Fp. 1919.
A hadsereg főparancsnok-ságának Főhadiszállás.

Igen megbízható helyről a következő fontos jelentést vettük:

A nyugdíjas volt csendőrtisztek, akik énszszor úján lettek elhívva állami szolgálatra, köztük Gencsi volt csendőralezredes, ama jelentést tette N gytétányban Szilágyi parancsnok előtt, hogy mindazok, akik jelenleg szolgálatban állnak, felelősségre lehetnek vonva és hozzáfűzte, hogy az új kormányzat Ferry volt csendőraltábornagyot bizza meg a csendőrfőparancsnok-sággal, helyette pedig Borhy Sándor volt csendőralezredes lesz. A budapesti vidéki csendőrtérület parancsnokává Vrablik volt csendőralezredes fog kinevezeteni. E pedig nyugdíjas fog menni. Eze kívül megbízást fog kapni Meckina volt csendőralezredes is. Ezek valamennyien Budapesten laknak.

Már a tegnap napon az volt elterjedve közöztük, hogy Belicska volt vezérkari tiszt van Szegeden a cirkusz kormányzat hadügyminiszterévé kinevezve, aki azzal fogja működését megkezdeni, hogy az összes vörös őrszót internálni fogja és mindegyik ellen vizsgálatot fog lefolytatni.

Midőn ezeket végett tudomásvétel jelentem véle ményem az, hogy a jelenlegi társadalmi rendbe be-

illeszkedni nem akaró és a munkások által ingyen tartott csendőrtiszti társaság készül az ellenforradalomra amit bizonyít, hogy már a retorzióról előre gondoskodnak és zavart költeni igyekeznek. Lezredesük volca v. lam. nyai megbízhatatlan és rendelkezési állományban levő csendőrtiszti faterrel már abból a szempontból felelősséget szelésebb körben is terjesztik. Feltételezem, hogy a hadseregben szolgálatot teljesítő csendőrtisztek is tudomással bírnak erről, amelyet tudomásulvétel és esetleges további intézkedések megvetele végett felterjesztünk.

Budapest, 1919. július 19.
Hantos orsz. pol. biztos
Vajda főparancsnok.

Nyilvánvaló az összeütközés Julius tizenkilencedikén reggel küldte el a fűhadiszállásra a jelentést Vajda Zoltán főparancsnok és Hantos orsz. pol. biztosnak és az, aki tulajdonképpen Chlepkó. (Megmararosította a nevet Julius elnevezésén.) Még aznap délután megérkezhetett a választott fűhadiszállásra, amely felhatalmazta Chlepkót a további intézkedésre. Erre következett, hogy Chlepkó a felsőbb helyről érkezett utasításra fölszólította Csernyt, hogy hajtsa végre a Lenin fiúkkal az elfogatást és tegye ártalmatlanná a foglyokat...

Kiderülnek egyéb részletek. Julius huszonötödikén reggel félhat órakor nagy vöröcsés fedezet fel egy halászbembar a Bertalan-utca és a Műgyetem-re part sarkán közel a Ferenc József-hídhöz. Midjárt jelentést tett a főkiszágon, amely akkor a Vörös Őrség főparancsnok-sága volt. Eker István detektívét küldték ki nyomozás végett. A detektív már akkor késégtelenül megállapította, hogy a Mozdony utca irányából a Bertalan utca sarkán gépkocsihozak valami véres tömeget a sáros úttesten. (aznap éjszaka eső volt), tisztán kivehetőek voltak egy teherautó kerekeinek nyomai a véreseppek jelentés, hogy már a kocsi meggyilkolt, vagy erősen véres áldozatot vagy áldozatokat hoztak. Minthogy a mozdony-utca felől érkezett a kocsi, világos volt az összefüggés és helyes a következtetés, hogy embereket hoztak a terroristák, a kizókamrák rejtelmei szaporodtak újra... A vértöcsésétől tovább a Duna felé, ahol egy tutajkikötőállomás van, szintén véryomok voltak az úttest sárában olyan nyomok látszóttak, mintha véres és súlyos tömeget vontattak volna a part felé, a tutajkikötőig... Ugyanakkor éjjel ez a halászbembar, aki a vértöcsését reggel felidézte, fura a zajt is hallott, és oszobbanásokat a kikötő felől...

Eker István e jelentését a diktatura alatt a vöröcsés és főparancsnok-sága nem vette figyelembe, a nyomozást becsüdtették, holott akkor már Ferry Oszkár hozzátartozói jelentést tettek Jancsik Ferencnél az altábornagy titkosatos elhurokáról és a két csendőralezredes „eltűnését” is „nyomozta” a vörös rendőrség... Most pedig, hogy mai nyomozás mai késégtelenül megállapíthatja, hogy Julius

A Szabadkai Műkedvelő Kör december 25 én este 8 és 26-án d. u. 4 órai kezdettel a Városi színházban ismét nagyobb szabású színelőadást rendez, mely alkalommal szívesen kerül Tóth Edénék énekes népszalmái: „A falu rossza”. A szerepek mind kitűnő műkedvelők kezeiben vannak. A jegyek kaphatók Buda Virgil cukrászdájában és a Műkedvelő Kör helyiségében.

LIFKA MOZI
Péntektől — szombati
Karácsony díszelőadások
Gunnar Tolnás, Lilly Jacobson felléptével
ARANYSZIV
vidám szerelemjáték 4 felv.
A szezon kimagasló ujdonsága.
Vasárnaptól — szordái
Évszázó attrakció
Szabadkán előszór.
FÉLSZÜZEK
Marcel Prevost francia író diadalmos regényének regyogó filmváltosata 4 felv. Előadják a párisi Vaudville színház tagjai.

huszonkettedikén éjszaka a Bertalan-utca sarkán bizony Ferry Oszkár, Menkina János és Borhy Sándor holttesteit vitték a teherautón a kegyetlen hóhérok, a mai nyomozás nem tud ráskadni Ecker István detektív jelentésére: a kapitányságról elűztették annak idején az iratokat, mert hiszen nyilvánvalóan tudták a parancsnokok és vezérek, hogy a három „eltűnt” -nek képzelt esendőrtiszt sorsának kegyetlen és irtózatos útkát takarják az irások...

És elfogták a Ferry-ügy nyomozásának tizedik napján a kivégzésekben résztvevő hóhért: Bonyháti Bélát is. A hóhérok között volt, akik a háromszoros gyilkosságot végrehajtották.

Bonyháti Béla — megtestesül benne a vérszomjas kegyetlenség szörnyűségei hidegvérrel és nyugalommal beszél el, hogyan történt a kivégzés. Nem remeg a hangja, amikor beszél, nem reszen meg, amikor a részletek izgalmat váltanak ki a sokat tapasztalt detektívekben is.

— A parancsot Csernytől kaptuk, hogy a esendőrtisztet kivallassuk. Cserny mondta, hogy levihetjük őket a pinóbe. Két napig valhatuk őket az emeleten is, egy szobában, de nem akartak vallani... Aztán a következő éjjel levittük őket a pinóbe megint... Ott voltak, fölhasztottuk őket...

— Hogyan történt az akasztás? Kérdezik Bonyháti.

— Ugy történt, — feleli Bonyháti — hogy a pinóben van a plafon alatt egy asztornacsó. Erre húzzuk rá a köteleket. A három esendőrtisztet egymás mellé állítottuk, aztán mindháromnak (egyszerre) tük a nyakára a hurkot és fölhasztuk őket. De nagyon nehezek voltak, különösen a Ferri és Menkina, a kötélt elszakadt... Megint megigazítottuk... Nehezen haltak meg... Ahogyan ott lógtak a kötélen és nem akartak meghalni, a rohamlésektől el nekimentünk és összenyúrtuk őket, a fejüket is verük... Milor már mozdulatlanok voltak levittük a holttesteket, de nagyon véretek, beesavartuk Ferryt és Menkinát székvesztésre, aztán levittük mindháromat a Ferenc József hid felé a Dunapartira s ott a tusaiknál dobtuk őket a vízbe... Súlyokat, köveket kötöttünk rájuk.

A három szerencsétlen esendőrtiszt hulláját ma is keresik még a Lágymányos tőzében, buvárok eresznek a Duna medrébe, de eddig nem sikerült a holttestek fölkeresése.

Ötödiktől — szombatig

Erich Kaiser Tietz

nyugodó alkalmat.

KAIN

I. RÉSZ.

Szerstragédia 5 felvonásban

a Korzóban

A két Hollán meggyilkolása.

— Hiteles részletek és vallomások arról, miként történt a bűntény éjjel a Lánchidon. —

A legkegyetlenebb bűntények egyike volt a rémuralom alatt idősb Hollán Sándor és ifjabb Hollán Sándor meggyilkolása a Lánchidon.

Husvét táján történt, hogy a Batthyány-palotából Cserny József, a terrorizmus elleni parancsnoka kilenc detektív kirendelését kérte. A telefonüzenetet Schön Gábornak, a nyomozóosztály politikai megbízottjának továbbította, aki nyomban kiadta az utasítást Csernytől eredt a parancs, tehát senki nem kutatta, senkit nem érdekelhetett, milyen célra szükségesek a detektívek. A diktatura bukása után megindult rendőri nyomozás megállapította, hogy a rendőrség vezetői, Janosik Ferenc főparancsnok, Schön Gábor politikai megbízott, Korvin Klein Ottó, az Országházban székelő országos politikai nyomozóosztály rejtett vesére és Cserny József titkos szövetséget kötöttek, megállapodtak abban, hogy ha Korvintól, vagy Csernytől ársenget érkezik, vagy ha letartóztatások eszközölése detektíveket kérdesnek, a parancsot nyomban teljesíteni kell és semmiféle további kutatás nem történik, ilyen esetekben minden irott aktát is meg fognak semmisíteni.

Hogy a két Hollán tragédiája után a diktatura alatt nyomozás tulajdonképpen nem indult s az aktáknek nyoma sincsen erre az összeesküvésre vezethető vissza.

Kirendelték tehát kilenc detektívet a Batthyány-palotába. Az utasítást közvetlen Schön Gábor adta, nekik de ma már megállapított tény, hogy Janosik Ferenc is tudott a parancsról. A Batthyány-palota előtt kileve teherautó várakozott, harminchat terroristával és egy szakasz vörös őrral. A Lenin-fiúk teljes fegyverzetben, rohamlésekkel, kézigyáratokkal, evolverekkel várakoztak már. Cserny szárnysegéde Papp Sándor a főkapitányságról érkezett detektíveknek névsort adott át és megparancsolta:

— Ezeket a listákon ellenfordalmatok szerepelnek, el kell tenni őket s a forradalmi törvényszéken majd ellátják a bajukat! Vigyék őket Korvin elé!

Budára indult az egyik teherautó. A detektívek mellé négy Leninfiút osztottak be. A budai csoport listáját Sáska Jakab detektív kapta. Ezen a listán hat név szerepelt: Payr Vilmos, Madarassy Gábor, Karácsonyi Aladár idősb Hollán Sándor és ifjabb Hollán Sándor államtitkárok, Balogh György és Szlavek Ferenc kuriai bíró. Egészen pontosan megállapította a nyomozás, hogyan keresték a terroristák a listán szereplőket, hogyan fogták el négyet közülük s miként történt aztán idősb és ifjabb Hollán kegyetlen kivégzése.

Már utólagban szó volt arról, hogy az elfogottak közül egyet, vagy kettőt eltesznek láb alól. A választás Payr Vilmosra esett.

— Elteszük láb alól — jegyezte meg az egyik Lenin fiú — simán nem térhetünk vissza Cserny elé, vele gyűlik meg bajunk...

Payr Vilmos államtitkár nem tárták a lakásán. A négy ter-

rorista átkozódva adta ki a sófőrnek a parancsot, hogy hajtsanak tovább. Reménytelten hallgatta a melléjük beszozott Sáska detektív tiszalgóságát, de tehetetlen volt. Tovább robogtak.

— Elteszük a két Mollánt is láb alól, mondta utközben az egyik, a nyomozás adatai szerint valószínűleg Lásár Endre volt hadnagy, a terrorcsoport számtalan hóhéra és vérebje között a legkegyetlenebb, — én elteszem láb alól, mert egyszer visszautasította egykérvényemet... Legalább Cserny is meg lesz elégedve...

A teherautó Karácsonyi államtitkár lakása elé érkezett. Otthon találták az államtitkár A detektívet letartóztatási parancsral előre küldték. De behatolt a négy terrorista is a lakásba. A lépcsőházban végig a kezüig puskatüsszalítéggel Karácsonyit, durva szavakkal szidalmazták s fellökték a teherautóra. Aztán tovább mentek. Karácsonyinak hasra kellett feküdnie a kocsiiban, este fél hét óra tájban még meglehetősen világos volt... Szlavek Ferencet szintén elfogták. A erőndesedő budai utcán dűbörgött végig a teherautó s végül, miután több helyütt eredménytelen maradt a kutatások, elfogták a két Hollánt is. Őket is hasrafektették a gépkocsiban. Négyen voltak most már Szlavek Ferencel és Karácsonyi államtitkárval. Remegve húzódtak meg a kocsi fenekén az elfogottak, mind egyikük hallotta, amint egyszerre megszólalt utközben az egyik Lenin-fiú:

— En nem kerülök Cserny szeme elé, ha a bitangok közül vagy kettőt haza nem küldünk...

Hazaküldeni... Szörnyű jelentősége volt a kifejezésnek a diktatura alatt. Emberhalált jelentett. Most már a detektív is közbeszólt. Tuda, hogy sok eredménye nem lehet a beszédjének, mégis megkísérelte, könyörögve kérte a két legmarconabb terroristát, hogy ne bánták az elfogottakat, a forradalmi törvényszék majd itélkezik felettük. A négy fogoly reszkette bujt össze, remélten hallgatták, amint a terroristák tanácskoznak:

— Talán ezt az ötöget, — mondta az egyik Szlavekre mutató, — talán ezt küldjétek el...

Aztán megbeszélték, hogy megadják Szlavek Ferencet les az öldöze, hanem a két Hollán.

A Lánchidhez érkeztek már. A négy terrorista türelmetlenkedett, a detektív pedig okosabbnak vélte ha elhallgat, amikor fenyegetően merednek felé a revolverek...

A Lánchid közepére ért az autó. Megállították a kocsit. Éjszaka tizenegy óra felé járt az idő, nem járt senki a hidon, köröskörül esendőrtiszt, a folyam két partján a lámpák világítottak elzártnan. A két terrorista, aki a két Hollán kivégzését elhatározta, lesszált a kocsiról. Az egyik Lásár Endre volt, a másik pedig, amint a nyomozás kiderítette, Tajai Géza. Ráparancsoltak a detektívre, hogy szálljon le s is. Aztán ráváltak a két Hollánra, hogy kövesse őket.

Amikor ott álltak már mind a négyen a hid kocsiján, a terroristák utasították az autó sófőrt,

hogy hajtsa át a hidon a pesti oldalra s ott várakozzék néhány percig. Ők majd gyalog követik.

— Gyorsan fogunk végezni! — mordították röhögve a sófőrnek, aki elindította a gépet.

A detektív beszéli el, amit hallott és látott:

— Homlokukon veríték ütött ki, egymást néztek, de nem tudtak szólni, csak megszorították egymás kezét...

Ez egyik terrorista revolvért vett elő s odanyújtotta a detektívnek:

— Lődd agyon őket, — kiáltotta.

A detektív remélten szabadkozott, azt mondta, nem fog fegyverrel bánni, megkísérelte még egyszer, hogy kegyelmet eskarjon ki a két áldozat részére, de sikertelenül... A terroristák megragadták őket s áthurcolták a barán a hid gyalogjárójára. Itt egymasmelől állították őket. Lásár Endre rájuk rivallt:

— Forduljatok a Duna felé!

Szorosán egymáshoz simuló apa és fiú, egymás kezét szorongatták és szilárdan állva maradtak. Meggöttük a két terrorista. Mind a kettő revolvért emelt a markában s közvetlen közelből egyszerre lötték a két Hollán koponyájába, a nyak felett az agyvelőbe.

Apa és fiú a hid karfájára borultak véres és szétzúzott fejjel, aztán lezuhantak a gyalogjáróról, vértőlcsa maradt a gyilkosság helyén. A Lenin-fiúk átjálalták idősb Hollán Sándort és ifjabb Hollán Sándort s belelétkék őket a Dunába. Holttestüket nem vetette partra a víz, elmerültek...

A két gyilkos Sáska detektívet átsietett a pesti partra a teherautó után. Cigarettrára gyújtottak. A Ferenc József téren várt a teherautó Karácsonyi államtitkárval és Szlavek Ferencel. Folytatták az utat az Országház felé. Itt átadták a két foglyot. Amikor Korvin Ottó értesült róla, hogy a két Mollánt a hidon kivégezték, így szólt a terroristákhoz:

— Ugyan, ugyan... Ilyen niemandokat nem is kellett volna kivégezni... Lesznek itt még erődeesebb emberek is...

... Most, a diktatura bukása után, hogy a gazettekre világosság derül, a nyomozás azt is megállapította, hogy a két Hollán meggyilkolásának részleteiről nem csak Korvin Ottó birt tudomással de tudott a kivégzésről Janosik Ferenc is és tudott a bűntényi osztály akkori vezetője, Nánássy László volt detektívfelelős. Egy alkalommal, amikor a könyvtelen-ségből formailag megindult letartóztatás során Schön Gábor politikai megbízott és Juhász Dezső volt detektív, akiről súlyos vádak terhe alatt most szintén letartóztatattak, érdeklődött a Hollán-ügy iránt, — Nánássy a szájára tetít a keszét, ezzel mutatván, hogy a dologról beszélni nem szabad, edvezte Juhász Dezsőt a Dunapartira nyíló szobája ablakához a kimutatott a hid felé:

— Ott történt... Ott voltak a véryemok... De nincsenek már meg az akták...

Időközben ugyanis Sáska detektív kihallgatásának jegyzőkönyvét Korvin Ottó magához kérlette s a gyilkosságira vonatkozó összes iratokkal együtt az akták többé nem kerültek vissza a vörös őrség főparancsnokságához. A nyem ezást egyszerűen beszüntették.

Vasárnaptó — szerdáig

KAIN. II. RÉSZ.

Arany-mámor

sorstragédia 4 felvonásban.

A KORZÓBAN.

HIRER.

— Két kg cukrot kapnak a tisztviselők. A városi hatóság elhatározta, hogy az ünnepről való tekintettel a városi tisztviselőknek és egyéb alkalmazottaknak fejenként 2 kg kristálycukrot utaltat ki, akkoramunkáit 10 K ért. A kiutalást a községmezei hivatal eszközölte.

— A Kuttna Mór talmud-tóra egyesület által tegnap délután tartott hangverseny óriási közönség részvételével folyt le. A gazdag műsor egyes pontjait a szereplő műkedvelők teljes tudásával, sikerrel adták elő. Feltűnő érdeműt keltett dr. Wolff Gyula „Kultusz és kultúra” című műve ir. értekezése és Andras Balásnak az alkalmra írt „A régi tempom” című költeménye.

— A Munkás testvérök bálja. Aki jól akar mulatni az ünnepek alatt, az feltétlenül jelenjen meg a „Munkás Testvérök” egyesület karácsonyi bálján, ahol a helybeli aranyifjúság nekünk teljes számában képviselve lesz. A nagyüzemi táncmulatság 26-án este fél 8 órakor kezdődik. Jegyek a rendezőbizottságnál kaphatók (Nádorkávéház).

— Eljegyzés. Dobozay Jertust, Pálffyfordó eljegyezte Gombos Béla, Zombor. (Minden külön értesítés helyett).

— Jótékonyosító kabaré-előadás. A Royal-kabaré művészei Mijatov Milorád dr. rendőrfőkapitány védnöcsége alatt újév napján délután fél 4 órai kezdettel kabaré-előadást tartanak. Helyi árak: Pályahelyezés négy személyre 100 korona, szállás 20 K, támlásszék 16 K, zárassék 10 K, alkohol 5 K. A kabaré-előadás tisztasági jövedelmét a szegény gyermekek felruházására fordítják.

— Fényes esküvő Nemesmilitioson. — Vidákvich Jenő nemesmilitioson földbirtokos leányát Marikát, e hó 21-én vette el. A társaság irányát Körmendy István és Gyulai obszervatórium asszisztense, nemesmilitioson földbirtokos. A templomban Agatity Boldizsár esperes-plébános magas szárnyalású beszédei kísérték az ifjú párt.

— Káin. Erich Kaiser Tiszt a legkiválóbb német színész a főszereplője annak a kiváló filmalkotásnak, mely a karácsony alatt kerül színre a Korzó moziban. „Káin” címmel és a nagy művészen ebben a darabban a legnehezebb szerepet játssza, mely valaha előfordult mozi darabban. A kiválóan feldolgozott film egy sorstragédia, amely nagyszerűen

szemlélteti azt a tényt, hogy az élet sajnos — nagyon gyakran tesszük szerencsétlenné olyan embereket, akiket a sors olyan helyzetbe hoz, hogy saját hibájukon kívül egy végtelenül szomorú tragédia okozói és áldozatai lesznek. A Káin egy szenvedélyes, féltékeny szerelmes tragédiájáról szól, — aki tudtán kívül előbb saját testvérét, később pedig anélkül, hogy tudná, saját gyermekét öli meg. A film két részből áll, az első rész esztétikailag — szombatig kerül bemutatásra, a második rész pedig „Arany mámor” címmel vasárnapról — szerdáig lesz bemutatva.

— Ötvenmillió korona a levont 20 százalékból. A pénzbélyegzés folyamán befolyt 20 százalékból eddig 50 millió korona gyűlt össze Szabadkán. A levont bankjegyeket tegnap szállították le fedezet alatt Belgrádba.

— Adomány a szegényeknek. Jurics Márk nagykereskedő a „Szent Antal karitatív egyesület” révén Szabadka szegényeinek a karácsonyi ünnepekre 5000 koronát adományozott.

— Nyugdíjasok segítője. A NYOSZ Győrszegélyes ágyának újabban a következő adományok érkeztek be a boldogtalan néklők számára: Hrabberger József 60 kg nullás liszt, Kemény Dániel eccegyáros az összes néklők nyugalmasoknál, még a kórházban tartó, egy kijelölt napon savanyú káposztát, Grünwald Lipót, a Nádorkávéház tulajdonosa minden hó 1-én két legszorosabban megváltás nyugdíjasnak 100—100 korona segélyt ad.

— Művészet. A Royal kabaré közönsége nap nap után ünnepli Szalontai Ferikét, Szabadka kedvenc művésznőjét. Közvetlen előadása, művészi játéka irigyságot a közönséget. A férfiarok között Tóth Károly művésze a legkiválóbb. „A csábító” 1 felvonásos vígjátékban a legjobbat produkálja. Igazi művészet jellemzi játékában és ami a legértékesebbé teszi: komolyan fogja fel hivatását Imre László szintén azok közé a művészek közé tartozik, akik a közönség élvezetét hallgat végig. A kabaré egyik legértékesebb tagja, aki a legnehezebb szerepeket is művészi precizitással játssza meg. Az előadások technikai része a rendezőszéket dicsejti.

— Dr. Vécsai Jenő orvosi rendelője nem betegk részére. Lakása: VI. kör, Mária Terézia-tér 12. sz. Vojnich Pirokka-főle ház. Rendel: d. e. 7—9-ig, d. u. 2-től fél 4-ig és 5—7-ig.

Fogtechnikai laboratórium Szabadka
Halm-palota. Telefon: 1—23

Mindazoknak, kik szeretett férjsem, illetve legjobb atyáim,

Greschl Keresztély

tanácsán feldolgozott jelenlétükkel is igyekeztek egyhitei, ezton is köszönetet mondanak:

Özv. Greschl Keresztélyné és gyermekei.

ROYAL-MOZI

Irodalmi szenzáció.
Remek sláger.
Ragyogó ünnepi műsor
Bródy Sándor
híres szindarabja
Pethes Imre, Lucy Wett
fellépésével

A DADA

4 felvonás.
esztétikailag — szombatig

EGŐ SZESZ

(denaturált szesz) házi szappan, ecetsav, kő- és élesztő só, buzakorpa,

maximális árban kapható!

Készlet megőrlésre elfogad

Kertész és Dócsei

sóratára Wesselényi- és Damjanich-u. sarok. Telefon 172. Telefon 172.

Színház-Kabaré.

...
Nagyszerű új műsor a Royal-kabaréban:

Színre kerül: Nehéz beteg. Komédia 1 felvonásban. Játsszák: Bosnyák, Tóth, Földváry. — Az ördög. Mórész Zeigmond tréfája. Főszerepet játssza: Szalontai Ferike. — A csábító Komédia 1 felvonásban. Főszerepet játssza: Szalontai Ferike.

Fellépnek:
STROBL és BURGER
zenebohócok — ataptáncosok.

Magánműködésben: Szalontay Ferike, Imre L. Szendrői, Bosnyák Elődás kezdése este fél 8 órakor.

A LIFKA-MOZI műsorából:

Gunnar Tolra legújabb szerepe Karácsonyi szenzáció a Lifkában. Majd fél évi szünet után sikerült megszerezni Gunnar Tolra eddig még nem látott kiválóan sikerült új műsorát: „Az arany sziv.” 4 felvonásos szerelmi játékot a Lifka moziban, hogy ezt a karácsonyi ünnepek keretében mint irodalmi és drámai csemegét a közönségnek bemutatva. Arany sziv a legvidámabb szerelmi játék — Gunnar Tolra egyéni varázsának minden poézisével, ragyogó esztétikájával. — A szerelmi játék örökös felülmúlást kelt a közönség körében, melyet még karácsony utáni szombat is színre hoznak.

...
Féltékenyek. Marcel Prévost francia író diadalmas regényének fenomenális filmváltozata kerül színre 28—31-ig, vasárnaptól szerdáig mint évszázad új műsorát a Lifka moziban. A féltékenyek szűrésje a felkeltő tisztelet romlott életének egy-egy megkapó epizódja, mesterei késszel, finom hozzáéréssel feldolgozva. A regény a filmirodalom gyöngye és mint ilyen — minden nagyhangzású reklámos nélkülözhetetlen. Az új műsor kiválóan biztosítja annak írója és címe szeméremét, hogy a Royal Apollóban Budapestre 2 héttig játszották.

Royal-Mozi műsorából:

Remek ünnepi műsor a Royalban. Bródy Sándor. A dada. Az irodalom és művészet gyönyörű együttese adja a Royal karácsonyi műsorát. Bródy Sándor a „Dada” című híres szindarabját mutatja be a két ünnep nap és szombaton remek rendezésben a Royal mozi. A főszerepeket a közönség kedvencei Matyasowaschy Ilona, Bojda Juci játsszák elragadóan. A bemutató bizonyára hatalmas érdeklődést fog keltetni. A fényes ünnepi műsor után szenzáció az attrakció: hozza ki vasárnap a Royal. Hugó Viktor világhírű regényét: **A csavargó** kerül színre Tóras Jenővel a főszerepben, aki legbravurósebb film alakítását adja ebben a darabban. Passz felvételek, művészi rendezés tekintetében egyedül álló alkotás a Csavargó. A filmek teljesen újak és a szombaton szabadkán kerülnek először bemutatásra. A filmek megérkeztek. Jegyek előre válthatók.

Denaturált
szesz és zsír szóda
kapható
Steinfeld
fűszerkereskedőnél. — Wesselényi-utca. — Telefon 262.
3000 tojás eladó
Korob Fülöpönél, Ujszivác.

Ertesítés.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a Fű-fűsz. 815. szám a. üzlethelyiségünkben a Rottman gyárral szemben, állandóan kapható liszt, krumpli, bab és egyéb élelmi cikkek maximális áron.

Tisztelettel

Horvatsky és Kolosy

Felhívás.

Felkérjük azon tisztelt háztartásokat, valamint egyesületünk összes tisztelt tagját, akik az általunk megindított segélyakcióhoz készpénzzel, valamint azoknak önkéntes járulataival vagy felajánlásával még nem járultak hozzá, hogy ezt mielőbb megcselekedni sziveskedjenek.

Kétszer ad, aki gyorsan ad, mert a segélyre szorulóknak száma nagy és a segítség sürgető. Ugy a készpénzek, mint az árufelajánlások Szilveszter Márk kézműipar-nyergyeskereskedő úrnál. Deák-u. (Deesi ház) adandók át.

A Szabadkai Irodák/Elnöki Egyesület Elnökeége.

Irodai nagy

falinalptár

kicsinyben és nagyban kapható a

Szt. Antal nyomdában.

Pál és Morvai

üzlete, Kállay-Albert utca. Aprított tűzifá, tűzfa, hárs és dorongfa, kicsinyben és nagyban kapható

Rendkívüli

OLCSÓ ÁRAK

HOROVITZ MÁTYÁSNAK

Női és férfi szövetek, bársonyok, selymek, flanelok nagy választékban

Különböző vásznak és sifonok.

Kossuth-utca
(Prokes-palota)

700 pár cipő

gyermek-, női- és férfi nagyon olcsón eladó. Cím:

Auer Vincze
Bácsordas.

Legerősebb

Zsirszóda

kapható
Nojések Géza
fűszer-nyergyeskereskedőnél
SZABADKA. Telefon 2-22

Nyomatott a Szent Antal nyomdában, Szabadkán.

Mezőgazdasági Gépgyár Vasöntőde Részv. T.

Telefon 8-40. Szabadka, Majsa-u. Sörgönc. „Ferrum”

Vesz: gép- és kereskedelmi öntvényt zint, zinket ólomot, sárgaréz, vörös fémeket, szintment, kompozitikat nyers- és rudvasat, lemezeket, csavarokat, szegecsket.

Elad: 2 ikerkaszán Rókk-gyártmányu egyenként 65 m² futófelülettel, csöves tengeridaráló malmok részére, kéz- és géphajtásos szecskevégőket, kézi darálókat stb. — A. E. C. gyártmányú 42 Periodus 68 Amperes 220 Voltos 1210 fordulatu mintegy 30 lóerős forgóáramu villanymotor kapcsolóval és ellentállással. — Egy 9 kötéll horonnyal ellátott 2400 mm. átmérőjű kötéllhajtásra szolgáló főkerék.

Elvállal: mindennemű öntést rajz vagy beküldött modell szerint vas és fémből. Kereg, kemény és lágy öntvényt.

Minden gépjavítást, gépek elkészítését rajz szerint vagy bemondott adatok alapján.

Intelligens öntő és minta asztalosinasok felvételnek.

Mérnöki iroda.

Földmérés, mindennemű mérnöki munkák tervezése, építés-vezetés, ellenőrzés és leszámolás. Szakvélemények leadása.

Basch Miksa

okleveles mérnök, Kossuth-u. 87.
Hátsér utca mellett

Spitzer-féle lisztárjegyzék.

(Lisztárjegyzék a csirkepiac melletti piac közepén)

A kerécseryi finnyokra kaphat minden esztendő 20-25 kg. 0-ás lisztet és azonkívül a szükséges főző és kenyérlisztet is.

Mai lisztárak a következők:

Legfinomabb dupla griffes 0-ás, kilója	5.50 K
Legfinomabb főző és gyúróliszt	5 — ”
Kétszeres buza-kenyérliszt	4.50 ”
Korpa kilója	1.60

Ugyanitt kősz kapható 7-8 K. kilója.

Veszek búzát 800 koronáért.

Kérem t. vevőmet, hogy zsákokat és zacskókat magukkal hozzanak.

Telefon 8-88

Tisztelettel

Spitzer

Karbid

és a legjobbnak elismert asztali-, fali- és függő-

karbidlámpák

oszládi használatra, valamint vendéglősök és iparosok részére a legolcsóbb áron szerezhetők be.

Engl Adolfné varrógépüzletében
Szabadka, Deák-u. 1. (Kunetz ház)
Viszonteladónak árendedmény.

— Előjegyzési naptár. A Szent Antal-nyomda elkészítette az 1920 ik évre szóló előjegyzési naptárt. Kapható a „Délvidék” kiadóhivatalában.

Maximális áron

kg.-onként 22 koronáért kapható igen jó és száraz

házi szappan

Cím a kiadóban.

Fordók

bornak, pálinkának, zsirnak és ászok-hordók eladók. — Bort és pálinkát vesszünk, árajánlatot kértünk.

Schmidt és Dietrich
Bácsfeketehegy Tel. 9.

APRÓHIRDETÉSEK.

KEVESEI használt szilveszter polcra. Kálér eladó. Cím a kiadóban. 2743-8

EGY FÉRFI gavalier finom tölgy kabát és szövetek kabátok jutányos eladók. VI. Kőr Kovács u. 884. Bitsi Károly. 2760-2

ELADÓ egy használt félnehéz kocsi 2600 koronáért, négy új és egy használt kocsikerék 1000 korona, két kasa, szőna, különböző oszlopok és deszkák egy kútgépmotor, Hővebbat V. Kőr Kőtelek utca 216. 1725-18

JÓKAI és MIKSZÁTH diszkótésművészes munkái eladók. Cím a kiadóban. 2744-1

TIZ LÁNC keszülő Majsa-utcon eladó Cím a kiadóban.

ELADÓ egy lóra való alig használt szerszám. I. Kőr Damjanich-u. 146. 2772

ELADÓ. Hármass rubaszekrény VI. Vukovics-utca 85 sz. 2767-2

ELŐNYÖS MAGYBANI ÁRAKON

KAPHATÓ

Magcsávazó-szer
Vasgálic
Kénsav
Salétromsav
Kékítő I-a fél kg-os árucikkben
Marószóda, lukováci
Keményítő darabon 70 kg-os
Karbíd 60 kg-os kordókban
Burgonyakeményítő
liszt I-a 75 kg-os, zsákokban
Só
Vaspor-kupolák
Kékítő tucstonként
Szóda-bikarbóna
Szalmiák, darabon
Schellack (orang)
Bilistyei ólomzáró
10% Vegyiliszta ecetsav
ballonokba

Kénlap I-a class kőből.
Szegedi paprika
Gyertya
Tea I-a egyjoni
Fahéj
Pipereszappan
Puder gyógyszerészek részére

TRAFIKANT-nál
Fűzfás-utca 308. Telefon 4-53 sz

OHO Shampoo

A legjobb tej- és hajmosószer. Pehelykönnyű haj. Tiszta fej. Kapható minden jobb parfümeriában. Ára 2 korona.

Karácsonyi

ajándékrak képes mesék, könyvek, diszkrét zenemű albumok, emlékkönyvek, képes levelezőlap albumok, bélyegalbumok, díszes levélpapírok dobozokban imakönyvek nagy választékban kaphatók

VIG könyvkereskedésben Főter.